

CUVÂNT-ÎNAINTE

Mediul... un subiect fierbinte – și la propriu și la figurat...

Schimbările/modificările create/declanșate de oameni, se pot constitui în *amenințări* grave – poluare, încălzire globală, topire a ghețarilor, fenomene meteo extreme, epuizare a resurselor naturale, extincție a unor specii etc. –, nu doar pentru organizarea/viața de zi cu zi, cât pentru existența noastră (ca indivizi și ca specie).

Activitățile (acțiuni și/sau inacțiuni) ilegale (cu nerespectarea/încălcarea dispozițiilor reglementărilor din domeniul protecției mediului) care afectează mediul (biotopul și/sau biocenoza), omul (viața, sănătatea, integritatea corporală) și proprietatea (publică și/sau privată) – *infracțiunile la regimul de protecție* (de/împotriva) *a mediului* (eco-crime) – au avut un trend ascendent.

Lacunele legislative și implicarea insuficientă/ineficientă a organelor de aplicare a legii, dar și profiturile ilicite substanțiale ce puteau fi obținute cu riscuri destul de mici, au condus la *implicarea grupărilor de crimă organizată* în majoritatea acestor activități – ceea ce a sporit pericolozitatea lor.

Când activitățile ilegale sunt intenționate și cauzează daune semnificative/substanțiale, pe scară largă, de lungă durată/ireversibile ecosistemelor ori calității aerului, apei, solului vorbim de *ecocid* – o crimă împotriva umanității!

Inflația de reglementare o constatăm și în domeniul protecției mediului; „viteza” ce o manifestă legiuitorul în procesul de adoptare, modificare, abrogare a reglementărilor, precum și lipsa de corelare a lor, influențează negativ interpretarea și aplicarea.

Situația este și mai „delicată” în cazul *incriminării faptelor* prin care se încalcă regimul (general ori special) de protecție a elementelor de mediu ori cel al activităților cu potențial impact asupra acestora.

Analiza conținutului acestor infracțiuni a fost o provocare; în prealabil, pentru a facilita înțelegerea, a fost *necesară identificarea și resistemizarea* normelor de incriminare, norme ce erau grupate (în marea majoritate a situațiilor) în funcție de pericolul social al faptei, nu de elementele de mediu protejate ori activitățile cu potențial impact asupra acestora.

În *reglementarea-cadru* privind protecția mediului, O.U.G. nr. 195/2005, am identificat *28 infracțiuni* la regimul general de protecție a mediului, care (în esență)

constituie variante de specie ale unor infracțiuni din Codul penal sau dispoziții-cadru pentru infracțiunile prevăzute în reglementările sectoriale.

În *reglementările sectoriale relevante* – Legea nr. 104/2011, Legea nr. 107/1996, Legea nr. 138/2004, Legea nr. 331/2024, Legea nr. 407/2006, Legea nr. 176/2024, O.U.G. nr. 57/2007, Legea nr. 50/1991, Legea nr. 10/1995, Legea nr. 85/2003, Legea nr. 238/2004, Legea nr. 111/1996, O.U.G. nr. 92/2021 – am identificat 85 *infracțiuni* la regimul special de protecție a unor elemente de mediu ori cel al unor activități cu potențial impact asupra acestora, pe care le-am sistematizat după cum urmează: (a) infracțiuni la regimul special de protecție a aerului, (b) infracțiuni la regimul special al exploatării și de protecție a apei, (c) infracțiuni la regimul special al exploatării și de protecție a fondului funciar, (d) infracțiuni la regimul special al exploatării și de protecție a fondului forestier, (e) infracțiuni la regimul special al vânătorii și de protecție a fondului cinegetic, (f) infracțiuni la regimul special al pescuitului și de protecție a fondului piscicol, (g) infracțiuni la regimul special al ariilor naturale protejate și de protecție a patrimoniului natural, (h) infracțiuni la regimul special al activităților de construcție și de protecție a fondului construit, (i) infracțiuni la regimul special al activităților extractive și de protecție a fondului geologic, (j) infracțiuni la regimul special al activităților nucleare și de protecție împotriva radiațiilor ionizante, (k) infracțiuni la regimul special al deșeurilor și de protecție împotriva generării și gestionării necorespunzătoare.

Dacă am procedat corect, și demersul îmi va dovedi utilitatea, vor hotărî timpul și cei cărora le este adresată.

Autorii

Capitolul 1

ASPECTE GENERALE PRIVIND PROTECȚIA MEDIULUI ȘI INCRIMINAREA FAPTELOR PRIN CARE SE ÎNCALCĂ REGIMUL DE PROTECȚIE

1.1. Mediul și necesitatea protecției

I. Mediul ... un subiect fierbinte – și la propriu și la figurat ...

Dar ... ce este mediul și de ce este necesară protecția lui?

II. Așa cum am mai susținut¹, *noțiunea de mediu* este susceptibilă de multiple înțelesuri – aproape orice poate intra în conceptul de mediu ... ne-a atras atenția efortul de a le cuprinde și a le explica²:

„Mediul (înconjurător-MI): Reprezintă o realitate polimorfă care cuprinde ansamblul entităților vii (organisme și comunități: populații biologice și populații umane) și nevii (geo-fizico-chimice, obiectele create de om), precum și complexul factorilor constitutivi-necesari (climaterici, edafici, hidrologici, cosmici etc.); împreună, prin inter-relații specifice (directe, indirecte), ele formează structuri relativ stabile, distincte în raport cu un sistem dat: de la mediul „apropiat” (environ-ul) la cel „îndepărtat” (cosmic). La nivel global, această realitate este alcătuită din următoarele sisteme: atmosfera, geosfera (litosfera plus hidrosfera), biosfera, sociosfera și cosmosul.

Mediul natural: Mediul înconjurător (MI) din care a fost exclusă populația umană (în punctul său focal se află o comunitate formată din populații biologice). Deși societatea (populația) umană nu este cuprinsă în sine, ea are un impact indirect. Marile cicluri naturale nu sunt însă perturbate.

Mediul uman: Mediul înconjurător (MI) în al cărui punct focal se află o comunitate formată din populații umane.

Mediul manipulat (militar): Mediul înconjurător (MI) a cărui compoziție, structură ori dinamică este perturbată prin utilizarea, în scopuri militare sau în orice alt scop ostil omului, a tehnicilor de modificare a mediului.

¹ Ioniță G.-I., Ioniță-Burda Ș.-D., *Dreptul protecției mediului*, ed. a 6-a rev. și adăug., Ed. Universul Juridic, București, 2024, p. 26.

² Sion I.G., *Ecologie și drept internațional. Cooperarea și strategia internațională în domeniul protecției mediului înconjurător*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1990, pp. 268-269.

Mediul modificat: Mediul natural, modificat sub impactul direct al activității socio-economice și culturale. Marile cicluri naturale sunt perturbate.

Mediul amenajat: Mediul creat de om pentru obținerea de hrană și materii prime vegetale și animale; el cuprinde sistemele agrozootehnice, silvice, piscicole etc.

Mediul construit: Mediul ca produs efectiv al activității socio-economice și culturale; el cuprinde edificiile, tehnstructurile, artefactele etc.

Mediul artificial: Mediul amenajat plus cel construit.

Mediul fizic: Mediul natural, mediul modificat plus cel artificial – în sensul material (bio-geo-fizico-chimic); el poate fi considerat societal (la scară națională), regional (la scară continentală) și global (la scară planetară). Spre deosebire de acest tip de mediu, ale cărui componente au un caracter funcțional („asimilat” de om la nivel de percepție), ambientul (proiecția psiho-culturală asupra mediului fizic) are un caracter axiologic („asimilat” de om la nivel de percepție, interpretare și valorizare).

Mediul social: Relații („sociale”), interpersonale, intergrup și intersocietale; relații („de transformare”) economice, culturale, politice, juridice, etice etc. – la nivel local, național și regional (social-internațional). La nivel global, umanitatea – luată în întregime – nu este înconjurată de un mediu social (starea mediului global influențează umanitatea și se reflectă indirect asupra calității vieții prin intermediul funcționării societăților).

Mediul extern: mediul fizic, fie regional, fie global, plus mediu social-internațional. Factorii fizici și sociali ai mediului extern afectează probabilitatea satisfacerii necesităților umane materiale și, respectiv, nemateriale”.

În *limbajul comun*³, înțelesul noțiunii este mult „simplificat”; se rezumă la „Natura înconjurătoare alcătuită din totalitatea factorilor externi în care se află ființele și lucrurile” și la „Societatea, lumea în mijlocul căreia trăiește cineva”.

Legiuitorul național a încercat și chiar a reușit să surprindă esența termenului în primele două reglementări-cadru privind protecția mediului; astfel:

– în prima dintre aceste reglementări (una dintre primele reglementări-cadru în domeniu), **Legea 9/1973** privind protecția mediului înconjurător⁴, adoptată urmare a *Conferinței UN asupra Mediului Uman* (Stockholm, 5-16 iunie 1972) și sub presiunea conștientizării la nivel mondial a gravelor probleme ecologice, legiuitorul definea *mediul* (înconjurător) ca fiind constituit din totalitatea factorilor naturali și a celor creați prin activități umane care, în strânsă interacțiune, influențează echilibrul ecologic, determină condițiile de viață pentru om, de dezvoltare a societății⁵;

³ DEX - Dicționarul explicativ al limbii române, edț. a II-a, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1998, p. 617.

⁴ Legea nr. 9/1973 publicată în B. Of. nr. 91/23.06.1973.

⁵ potrivit art. 3 din Legea nr. 9/1973.

– în a doua dintre aceste reglementări, **Legea 137/1995** privind protecția mediului⁶, legiuitorul opta pentru o formulare detaliată, definind *mediul* ca fiind ansamblul de condiții și elemente naturale ale Terrei: aerul, apa, solul și subsolul, aspectele caracteristice ale peisajului, toate straturile atmosferice, toate materiile organice și anorganice, precum și ființele vii, sistemele naturale în interacțiune cuprinzând elementele enumerate anterior, inclusiv valorile materiale și spirituale, calitatea vieții și condițiile care pot influența bunăstarea și sănătatea omului⁷.

III. Revenind la *problemele mediului și necesitatea protecției acestuia*, au curs „râuri de cerneală” și (probabil) vor mai curge⁸.

Este suficient să ne oprim și să privim în jur ... aceste schimbări/modificări, create/declanșate de oameni, se pot constitui în amenințări grave – poluare, încălzire globală, topire a ghețarilor, fenomene meteo extreme, epuizare a resurselor naturale, extincție a unor specii etc. –, nu doar pentru organizarea/viața de zi cu zi, cât pentru existența noastră (ca indivizi și ca specie).

În *Declarația Conferinței UN asupra Mediului Uman* s-a proclamat (pct. 1): „Omul este, atât creație, cât și modelator al mediului său, care îi asigură subzistența fizică și îi oferă oportunitatea de dezvoltare intelectuală, socială și spirituală”⁹ – ar fi trebuit să fie suficient pentru a reflecta și a reacționa!

Soluții la problemele și pentru protecția mediului se caută¹⁰ – dezbateri, studii etc. –, iar cele asupra cărora se manifestă un consens (mai mult forțat) rămân (de cel mai multe ori) „pe hârtie”, fără a fi implementate ...

⁶ Legea nr. 137/1995 (R) publicată în M. Of. nr. 70/17.02.2000.

⁷ potrivit Anexei nr. I la Legea nr. 137/1995.

⁸ a se vedea: Brown L. (coord.), *Starea Lumii 1999*, (traducere) Ed. Tehnică, București, 1999; Brown L., *Eco-Economie. Crearea unei economii pentru planeta noastră* (traducere), Ed. Tehnică, București, 2001; Brown L., Flavin Ch., French H. și ceilalți, *Starea lumii 2000* (traducere), Ed. Tehnică, București, 2000; Commoner B., *Cercul care se închide*, Ed. Politică, București, 1980; Gore Al., Pământul în cumpănă. *Ecologia și spiritul uman*, (traducere) Ed. Tehnică, București, 1995; Soran V., Borcea M., *Omul și biosfera*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1985; Șerbănescu D., *Mediu înconjurător al Terrei, încotro?*, Ed. Verus, București, 2002; Țurlea S., *S.O.S.! natura în pericol*, Ed. Politică, București, 1989.

⁹ UN, A/Conf.48/14/Rev.1 – Report of the United Nation Conference on the Human Environment, Stockholm, 5-16 June 1972, p. 3, disponibil on-line la <https://docs.un.org/en/A/CONF.48/14/Rev.1>.

¹⁰ a se vedea: Brașoveanu F., *Dreptul mediului*, Ed. Pro Universitaria, București, 2014; Chiras D., *Environmental Science, Action for a Sustainable Future*, 4th Ed., The Benjamin/Cummings Publishing Co., Inc., Redwood City, California, 1994; Dogaru L., *Dreptul mediului*, ed. a 2-1 rev. și adăug., Ed. Pro Universitaria, București, 2020; Duțu M., *Dreptul internațional și comunitar al mediului*, Ed. Economică, București, 1995; Duțu M., Duțu A., *Dreptul mediului*, ed. a IV-a, Ed. C.H. Beck, București, 2014; Duțu M., *Dreptul mediului și al climei*, Ed. Universul Juridic, București,

În acest context, dreptul penal (în particular) pare a nu fi cea mai potrivită „soluție”, dar (pentru moment) pare că alta nu este ... așa cum s-a subliniat acum aproape 50 ani¹¹, trebuie recurs la ea când alte măsuri nu sunt respectate ori sunt ineficiente sau inadecvate.

1.2. De la eco-crime la ecocid

I. Infracțiunile la regimul de protecție (de/împotriva) **a mediului** (eco-crime) sunt acele activități (acțiuni și/sau inacțiuni) ilegale (cu nerespectarea/încălcarea dispozițiilor reglementărilor din domeniul protecției mediului) care afectează mediul (biotopul și/sau biocenoza), omul (viața, sănătatea, integritatea corporală) și proprietatea (publică și/sau privată).

În practica organelor de aplicare a legii, s-a constatat o frecvență și un impact ridicat în cazul:

- operațiunilor ilegale privind deșeurile;
- operațiunilor ilegale privind substanțele care epuizează stratul de ozon;
- operațiunilor ilegale cu animale sălbatice protejate;
- operațiunilor ilegale cu lemn;
- introducerii ilegale de poluanți în mediile receptoare.

Datele făcute publice de diverse instituții/organizații conturează un trend crescător, îngrijorător în ce privește aceste fapte¹²:

- a patra cea mai mare activitate de crimă organizată;
- 5-7% rata anuală de creștere a infracțiunilor la regimul de protecție a mediului;

2022; Ioniță G.-I., Ioniță-Burda Ș.-D., *Dreptul protecției mediului*, ed. a 6-a rev. și adăug., Ed. Universul Juridic, București, 2024; Kiss A., Beurier, J.-P., *Droit international de l'environnement*, 4e édition, Editions A.Pedone, Paris, 2010; Lupan E., *Dreptul mediului*, Ed. Lumina-Lex, București, 2001; Marinescu D., Petre M.-C., *Tratat de dreptul mediului*, ed. a V-a rev. și adăug., Ed. Universitară, București, 2014; Paul M.-C., *Dreptul mediului*, E. Hamangiu, București, 2023; Popescu D., Popescu M., *Dreptul mediului. Documente și tratate internaționale*, Ed. Artprint, București, 2002; Prieur M., *Droit de l'environnement*, 4e édition, Dalloz, Paris, 2016; Romi R., *Droit de l'environnement*, 8e édition, LGDJ, Paris, 2014; Teușdea V., *Protecția mediului*, ed. a II-a, Ed. Fundației „România de mâine”, București, 2000; Sion I.G., *Ecologie și drept internațional. Cooperarea și strategia internațională în domeniul protecției mediului înconjurător*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1990.

¹¹ a se vedea Resolution (77) 28 on The Contribution of Criminal Law to the Protection of the Environment – adopted by the Committee of Ministers on 28 September 1977, at the 275th meeting of the Ministers' Deputies.

¹² Environmental Crime Directive, disponibil on-line la: https://environment.ec.europa.eu/law-and-governance/environmental-compliance-assurance/environmental-crime-directive_en.

– 80-230 mld EUR pierdute anual din cauza infracțiunilor la regimul de protecție a mediului.

Ca să conturăm gravitatea fenomenului, precizăm că, doar pentru anul 2024, EMPACT (European Multidisciplinary Platform against Criminal Threats) a raportat¹³:

- arestări 136;
- confiscări: deșeuri urbane 9000 t.; anghilă în valoare de 32 mil. euro; active (numerar și bunuri imobiliare) 7,6 mil. euro;
- altele: inspecții peste 14300; anchete penale 125.

Efectele acestor activități ilegale sunt grave:

- niveluri crescute de poluanți în mediile receptoare;
- afectarea faunei sălbatice;
- afectarea habitatului;
- reducerea biodiversității;
- perturbarea echilibrului ecologic;
- riscuri crescute pentru viața, sănătatea și bunăstarea oamenilor.

Din nefericire, lacunele legislative și implicarea insuficientă/ineficientă a organelor de aplicare a legii, dar și profiturile ilicite substanțiale ce puteau fi obținute cu riscuri destul de mici, au condus la implicarea grupărilor de crimă organizată în majoritatea acestor activități, ceea ce a sporit pericolozitatea lor¹⁴.

II. Când activitățile ilegale sunt intenționate și cauzează daune semnificative/substanțiale, pe scară largă, de lungă durată/irreversibile ecosistemelor ori calității aerului, apei, solului vorbim de *ecocid*.

Încercarea de definire și incriminare a ecocidului are o „istorie” îndelungată; conform unor studii¹⁵, pare să fi fost folosit, încă din 1970, de profesorul Arthur Galston (la Conferința despre război și responsabilitate națională de la Washington).

În *instrumentele europene*, ecocidul este incriminat – chiar dacă nu se utilizează explicit acest termen; astfel:

(A) în *Directiva (UE) 2024/1203 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 aprilie 2024 privind protecția mediului prin intermediul dreptului penal și*

¹³ EMPACT, *EMPACT 2024 Results*, Factsheets, p. 12, disponibil on-line la: https://www.consilium.europa.eu/media/b5rhofrd/2025_2020_empact-factsheets-2024_02.pdf.

¹⁴ a se vedea Ioniță-Burda Ș.-D., Ioniță G.-I., *Conexiunile criminalității ecologice cu criminalitatea afacerilor și criminalitatea organizată*, Revista de Criminologie, Criminalistică și Penologie, nr. 1-2/2014, pp. 101-106.

¹⁵ European Law Institute, *ELI Report on Ecocide: Model Rules for an EU Directive and a Council Decision*, p. 14-18; disponibil on-line la: https://www.europeanlawinstitute.eu/fileadmin/user_upload/p_eli/Publications/ELI_Report_on_Ecocide.pdf.

de înlocuire a Directivelor 2008/99/CE și 2009/123/CE, se precizează [art. 3 alin. (3)]: „Statele membre se asigură că infracțiunile privind faptele enumerate la alineatul (2) constituie *infracțiuni calificate* (s.n.) în cazul în care faptele respective provoacă:

(a) distrugerea sau daune semnificative și pe scară largă, care sunt ireversibile sau de lungă durată, distrugerea unui ecosistem de dimensiuni considerabile sau cu o valoare ecologică considerabilă, ori a unui habitat din cadrul unui sit protejat; sau

(b) daune semnificative și pe scară largă, care sunt ireversibile sau de lungă durată calității aerului, solului sau apei”.

(B) în *Convenția Consiliului European din 2025 privind protecția mediului prin intermediul dreptului penal*, se precizează (art. 31): „Părțile vor lua măsurile legislative necesare pentru a incrimina ca *infracțiune deosebit de gravă* (s.n.) oricare dintre infracțiunile stabilite în conformitate cu prezenta Convenție, atunci când este comisă cu intenție și atunci când o astfel de infracțiune cauzează distrugerii sau cauzează daune ireversibile, extinse și substanțiale sau cauzează daune de lungă durată, extinse și substanțiale unui ecosistem de dimensiuni sau cu valoare ecologică considerabile, sau unui habitat dintr-un sit protejat sau calității aerului, solului sau apei”.

Și în unele *legislații naționale* ecocidul este incriminat (într-o formă sau alta).

Nu ar trebui să cercetăm departe și să „bătem” la curțile țărilor „civilizate” – poate se trezește și legiuitorul român (sau doar sperăm să o facă) –; avem exemplul fraților noștri de peste Prut: în Partea specială a Codului penal al Republicii Moldova¹⁶, în Capitolul I „Infracțiuni contra păcii și securității omenirii, infracțiuni de război, după incriminarea genocidului (art. 135) și a infracțiunilor împotriva umanității (art. 135¹) este incriminat ecocidul (art. 136) – „Distrugerea intenționată în masă a florei sau a faunei, intoxicarea atmosferei ori a resurselor acvatice, precum și săvârșirea altor acțiuni ce pot provoca sau au provocat o catastrofă ecologică, se pedepesc cu închisoare de la 10 la 15 ani”. Și uite așa, și bine fac, ecocidul este a treia cea mai „importantă” infracțiune (în economia sistematizării Părții speciale a Codului penal), după genocid și infracțiuni împotriva umanității – bravo lor!

1.3. Sistematizarea infracțiunilor la regimul de protecție a mediului

I. Inflația de reglementare, ce pare a caracteriza sistemul nostru de drept, se manifestă și în domeniul protecției mediului; „viteza” ce o manifestă legiuitorul în procesul de adoptare, modificare, abrogare, precum și lipsa de corelare a acestor reglementări influențează negativ interpretarea și aplicarea lor.

¹⁶ Cod nr. 985/2002 Codul penal al Republicii Moldova, publicat în M. Of. nr. 72-74/14.09.2009.

Cu atât mai mult, situația este și mai „delicată” în cazul incriminării faptelor prin care se încalcă regimul (general ori special) de protecție al elementelor de mediu ori cel al activităților cu potențial impact asupra acestora.

II. Tocmai pentru a facilita interpretarea și aplicarea acestor norme, în doctrină au fost formulate clasificări/sistematizări diverse, în funcție de criteriile considerate ca fiind definitorii pentru evidențierea anumitor trăsături specifice.

S-a susținut¹⁷ că *infrafracțiunile de mediu* vizează cel puțin patru *tematici*: activitățile periculoase (poluarea apelor, aerului, solului, eliminarea deșeurilor industriale), biodiversitatea (distrugerea speciilor, epuizarea resurselor), biosecuritatea (comerțul ilicit, patrimoniul genetic, plajele) și gestionarea ecologică a resurselor naturale.

Unele *clasificări*¹⁸ au în vedere particularitățile elementelor constitutive ale infracțiunilor; astfel, din punct de vedere al/sub aspectul:

– obiectului – componentelor abiotice/mediului (atmosferic, acvatic, terestru, subteran, casnic etc.) și componentelor biotice/florei și faunei (specifice mediilor respective);

– subiectului – cu subiect simplu și cu subiect calificat;

– laturii obiective – acțiuni poluante și acțiuni nepoluante;

– laturii subiective – cu intenție sau din culpă.

O *concepție diferită*¹⁹ are în vedere principiile dreptului mediului (criteriu de sistematizare); astfel, se distinge între și se analizează infracțiunile care încalcă/aduc atingere:

– principiului precauției în luarea deciziilor;

– principiului prevenirii riscurilor ecologice și a producerii daunelor;

– principiului conservării biodiversității;

– principiului „poluatorul plătește”.

Un *alt efort*²⁰ de sistematizare a infracțiunilor relevante la regimul protecției mediului prevăzute de legislația română (în vigoare la acel moment), identifică:

¹⁷ Duțu M., *Protecția mediului prin dreptul penal: experiențe, inadecvări și transformări necesare*, în Lazăr A., Duțu M. (coord.), *Apărarea mediului și a fondului forestier prin dreptul penal*, Ed. Universul Juridic, Ed. Academiei Române, București 2016, p. 32.

¹⁸ Marinescu D., Petre M.-C., *Tratat de dreptul mediului*, ed. a V-a rev. și adăug., Ed. Universitară, București, 2014, p. 751; Paul M.-C., *Dreptul mediului*, E. Hamangiu, București, 2023, p. 150.

¹⁹ Gorunescu M., *Infrafracțiuni contra mediului înconjurător*, Ed. C.H. Beck, București 2011.

²⁰ Duțu M., *Introducere în Dreptul penal al mediului*, Ed. Hamangiu, București, 2013, pp. 194-205; Duțu M., Duțu A., *Răspunderea în dreptul mediului*, Editura Academiei Române, București, 2015, pp. 363-373.

(1) infracțiuni care au ca urmare distrugerea, degradarea ori producerea altor daune mediului – fiind cuprinse cele prevăzute la art. 98 alin. (1) pct. 1, alin. (2) pct. 1 și 3, alin. (3) pct. 3, alin. (4) pct. 6 din O.U.G. nr. 195/2005; la art. 92 alin. (1), alin. (2) lit. a), c) și d), alin. (3), art. 94, art. 95 alin. (1) din Legea nr. 107/1996; art. 47 alin. (1) lit. a), c) și d) din Legea nr. 111/1996; art. 8 alin. (1) și (2) din Legea nr. 101/2011; art. 106 alin. (1), art. 107, art. 108 alin. (1), art. 109 alin. (1), art. 110 alin. (1), art. 111 alin. (1), art. 112 din Legea nr. 46/2008;

(2) infracțiuni care privesc condițiile prealabile (autorizare, notificare) exercitării activităților care prezintă risc pentru mediu – fiind cuprinse cele prevăzute la art. 98 alin. (1) pct. 2, alin. (2) pct. 13 și 14 din O.U.G. nr. 195/2005; art. 81 lit. a) din Legea nr. 104/2011; art. 93 alin. (1), alin. (2) lit. a), b), d), art. 95 alin. (2) din Legea nr. 107/1996; art. 52 alin. (1) lit. b), g) și j) din O.U.G. nr. 57/2007; art. 42 alin. (1) lit. a), c), h), i), art. 44 lit. a), c) și d) din Legea nr. 407/2006; art. 44 alin. (1), art. 47 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 111/1996; art. 108 alin. (2) din Legea nr. 46/2008;

(3) infracțiuni la regimul de exercitare a activităților care prezintă risc pentru mediu – fiind cuprinse cele prevăzute la art. 98 alin. (2) pct. 2, 4, 5, 8-11, alin. (3) pct. 1, alin. (4) pct. 2 și 3 din O.U.G. nr. 195/2005; art. 92 alin. (2) lit. e) din Legea nr. 107/1996; art. 63 alin. (1) lit. a)-e) din Legea nr. 211/2011; art. 52 alin. (1) lit. a), c)-f), h) și i) din O.U.G. nr. 57/2007; art. 42 alin. (1) lit. b), d)-g), j)-q), alin. (2) lit. c) și d), art. 43 alin. (1) și (2), art. 44 lit. b) și e) din Legea nr. 407/2006; art. 45 alin. (1), (5), (7) și (8) din Legea nr. 111/1996; art. 3-5, art. 6 alin. (1), art. 7, art. 9 alin. (1) din Legea nr. 101/2011; art. 113-114 din Legea nr. 46/2008;

(4) infracțiuni care privesc neexecutarea unei măsuri de siguranță ori a unei sancțiuni administrative ori judiciare – fiind cuprinse cele prevăzute la art. 98 alin. (2) pct. 6-7, 12, alin. (3) pct. 2, alin. (4) pct. 1 și 5 din O.U.G. nr. 195/2005; art. 81 lit. b) din Legea nr. 104/2011; art. 93 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 107/1996;

(5) infracțiuni obstacol la exercitarea activităților personalului de control sau intervenție – fiind cuprinse cele prevăzute la art. 98 alin. (4) pct. 4 din O.U.G. nr. 195/2005; art. 45 alin. (3) și (4) din Legea nr. 111/1996.

III. În ce ne privește, optăm pentru o *altfel de sistematizare* (reflectată, de altfel și în cuprinsul prezentei lucrări); pentru a facilita înțelegerea²¹, dar și pentru că *normele cuprinse în reglementările sectoriale sunt norme speciale* („regim special de protecție”) *în raport cu normele cuprinse în reglementarea-cadru* („regim general de protecție”) și, exceptând situațiile de subsidiaritate expresă, au

²¹ a se vedea explicațiile aferente fiecărei sistematizări.

prioritate în aplicare²², evidențiem separat infracțiunile la regimul general de protecție a mediului (prevăzute de O.U.G. nr. 195/2005) și infracțiunile la regimul special de protecție a mediului (prevăzute de reglementările sectoriale); astfel, am identificat **113 infracțiuni** (28 la regimul general și 85 la regimul special de protecție), pe care le-am sistematizat după cum urmează:

(A) Infracțiuni la regimul general de protecție a mediului

(1) infracțiuni la regimul general de protecție a atmosferei

– evacuarea în atmosferă de deșeuri ori substanțe periculoase [art. 98 alin. (2) lit. a) teza I din O.U.G. nr. 195/2005];

– producerea de zgomete peste limitele admise [art. 98 alin. (2) lit. b) din O.U.G. nr. 195/2005];

– operațiuni ilegale cu substanțe care diminuează stratul de ozon [art. 98 alin. (2) lit. h) din O.U.G. nr. 195/2005];

– introducerea ilegală de surse de radiații în aer [art. 98 alin. (4) lit. a¹) teza I din O.U.G. nr. 195/2005];

(2) infracțiuni la regimul general de protecție a apei și a ecosistemelor acvatice

– introducerea ilegală de surse de radiații în apă [art. 98 alin. (4) lit. a¹) teza II din O.U.G. nr. 195/2005];

– descărcarea apelor uzate și a deșeurilor direct în apele naturale [art. 98 alin. (4) lit. b) teza I din O.U.G. nr. 195/2005];

– evacuarea sau scufundarea în apele naturale de substanțe ori deșeuri periculoase [art. 98 alin. (4) lit. b) teza II din O.U.G. nr. 195/2005];

– refuzul intervenției în cazul poluării accidentale [art. 98 alin. (5) lit. c) din O.U.G. nr. 195/2005];

(3) infracțiuni la regimul general de protecție a solului, a subsolului și a ecosistemelor terestre

– arderea vegetației [art. 98 alin. (1) lit. a) din O.U.G. nr. 195/2005];

– evacuarea pe sol de deșeuri ori substanțe periculoase [art. 98 alin. (2) lit. a) teza II din O.U.G. nr. 195/2005];

– introducerea ilegală de surse de radiații în sol [art. 98 alin. (4) lit. a¹) teza III din O.U.G. nr. 195/2005];

(4) infracțiuni la regimul general al substanțelor și preparatelor periculoase

– operațiuni ilegale cu substanțe și preparate periculoase [art. 98 alin. (2) lit. d), alin. (3) lit. b) teza I și lit. c) din O.U.G. nr. 195/2005];

²² în același sens, Gorunescu M., *Infracțiuni contra mediului și factorilor de mediu*, în Hotcă M. (coord.), *Infracțiuni prevăzute în legi speciale. Comentarii și explicații*, ed. a 6-a rev. și adăug., Ed. C.H. Beck, București, 2023, p. 519.